

ฆ่าเห็นแก่ตัวตาย

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “โจร”

กราบนมัสการหลวงพ่อบอก อยากให้หลวงพ่อบริหารเหตุการณนี้ให้ด้วยครับ

มีโจรอยู่กลุ่มหนึ่งได้จับคนมา ๒ คน หัวหน้าโจรได้โยนมีด ๑ เล่มให้ แล้วบอกว่า ให้เลือกเอา จะฆ่าตัวเองหรือฆ่าอีกคน ถ้าฆ่าอีกคน ข้าจะปล่อยเจ้าไป แต่ถ้าเจ้าฆ่าตัวตายซะ ข้าจะปล่อยอีกคนหนึ่งไป หลังหัวหน้าโจรพูดจบ ชายคนนี้ได้จับมีดฆ่าตัวเองตายโดยไม่ลังเล

ในทางพระพุทธศาสนา การฆ่าตัวตายถือว่าเป็นบาปหนักมาก ตกนรก แต่ผมก็อดสงสัยไม่ได้ครับว่า ชายผู้นี้ได้ฆ่าตัวตายจริง แต่ทำให้อีกคนหนึ่งมีชีวิตรอดต่อไป จะเป็นบาปได้อย่างไรกันครับหลวงพ่อบอก กราบนมัสการหลวงพ่อบอก

ตอบ : มันจะเป็นบาปได้อย่างไรในเมื่อเราเป็นผู้ที่เสียสละให้คนหนึ่งรอดตาย เราจะเป็นบาปได้อย่างไร

การฆ่าตัวตายเป็นบาปแน่นอน การฆ่าตัวตายนะ ในพระพุทธศาสนา การฆ่าตัวตายอย่างเช่นวันนี้พระสงฆ์ตรอมใจมาก แล้วก็ทำการฆ่าตัวตาย นี่เราฆ่าตัวตาย บาปมาก เพราะอะไร เพราะเราฆ่าตัวตาย การฆ่าตัวตายเป็นบาปแน่นอน เพราะอะไร เพราะพระพุทธศาสนาเห็นคุณค่าของชีวิต เห็นคุณค่าของหัวใจนี้

ดูหลวงตาท่านพูด “พระไม่ทรงธรรมทรงวินัย ใครจะทรง”

คำว่า “ทรงธรรมๆ” คือหัวใจมีคุณธรรม หัวใจมันเป็นผู้ที่ทรงธรรมได้ หัวใจเป็นคุณธรรมได้ คนเราชั่วช้าสามานย์ คนเราทำเลวร้าย คนเราทำลายคนอื่น ก็คิดมาจากใจทั้งนั้น นะ ฉะนั้น หัวใจนี้สำคัญมาก

หัวใจนี้สำคัญมาก ใครฆ่าตัวตายนะ การฆ่าตัวตายเป็นบาปแน่นอน แล้วบาปหนักด้วย ฉะนั้น พระพุทธศาสนาหรือศาสนาต่างๆ ส่วนใหญ่แล้วจะลงความเห็นเป็นมติเดียวกัน ว่าการฆ่าตัวตายนี้นับเป็นบาป ห้าม เป็นบาปแน่นอน เป็นบาปแน่นอน

ถ้าเป็นบาปแน่นอนแล้ว ทีนี้เวลาคน คำว่า “มีใจ” ใจจับคนมา ๒ คน แล้วเอามือให้คนหนึ่ง ให้ฆ่าอีกคนหนึ่งก็ได้ หรือฆ่าตัวตายก็ได้ถ้าจะปล่อยคนหนึ่งไป นี่เขาเอามือฆ่าตัวเขาตายโดยที่เขาไม่ลังเลเลย ถ้าไม่ลังเล สิ่งนั้น ใจก็ปล่อยคนนั้นไป เขาก็เลยตาย

การตายแบบนี้ การตายแบบนี้มันเป็นการเสียสละ การเสียสละ ว่าการเสียสละ คุณใช้เวลาทหารออกรบ เวลาเราออกรบ เราเป็นผู้ที่เสียสละ เราเสียสละเพื่อให้บ้านเรือนมั่นคงแข็งแรง อย่างนี้เป็นการฆ่าตัวตายใหม่

เวลาตายมันต้องอยู่ที่เหตุอยู่ที่ปัจจัย ถ้าอยู่ที่เหตุอยู่ที่ปัจจัย

ผู้ที่เสียสละๆ เวลาเขาออกไปรบ ออกรบ ออกไปเผชิญกับภัยพิบัติ เขาเสียสละๆ นะ เวลาคนที่เสียสละ ในทางกฎหมายว่าเป็นผู้ที่เสียสละ เสียสละชีวิตของตนเพื่อความมั่นคงของชาติ เสียสละชีวิตของตนเพื่อแก้วิกฤติการณ์ในเหตุการณ์ต่างๆ นี่ผู้ที่เสียสละๆ การเสียสละ อย่างนั้นเป็นการฆ่าตัวตายที่ไหน มันไม่เป็นการฆ่าตัวตาย เป็นการเสียสละ

แต่นี้เป็นกรณีที่ใจจับใช้ใหม่ กรณีที่ใจมันจับไป แล้วใจโยนมือให้

ไอ้นี้เป็นกรณที่ตั้งขึ้นมา ตั้งขึ้นมาเพื่อจะให้เห็นว่าการฆ่าตัวตายมันมีคุณประโยชน์อะไร เพราะเขาบอกว่า “ผมก็อดสงสัยไม่ได้ครับว่า ชายผู้ที่ฆ่าตัวตายจริง แต่ทำให้อีกคนหนึ่งรอดชีวิต”

ใช้อย่างนี้มันอยู่ที่เหตุปัจจัย การฆ่าตัวตาย การฆ่าตัวตายคือมันไม่มีเหตุไม่มีผลสิ่งใด มันมีแต่ความทุกข์ความร้อน มีแต่การบีบคั้นในชีวิต มันบีบคั้นเรา แล้วเราทำร้ายตัวเอง เพราะอะไร เราทำร้ายตัวเองเพราะว่าเราโดนกิเลสมันครอบงำ เราเป็นคนอ่อนแอ แต่ถ้าเป็นคน ที่แข็งแรง คนที่แข็งแรง สิ่งใดที่เกิดขึ้นมา ถ้าเขามีสติมีปัญญาขึ้นมา เขาจะแก้ไขเหตุการณ์นั้น ไปได้

แต่ถ้ามันบอกว่า ศาสนาห้ามเด็ดขาด อุดมคติของคน ห้ามทำร้ายตัวเองทั้งสิ้น ไม่ให้ทำ ร้ายตัวเอง ให้เผชิญหน้ากับความจริงอันนั้น ถ้าให้เผชิญหน้ากับความจริงอันนั้น แล้วเรามี ทางแก้ไขไป แต่คนเราเวลามันอ่อนแอมันทำร้ายตัวมันเองไป

พระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในสมัยพุทธกาลนะ องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าจำพรรษาที่ไหนไม่รู้จำไม่ได้ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็บอก จะเข้าวิเวก พอเข้าวิเวก ใครจะเข้าไปหาท่านไม่ได้

เวลาพระปฏิบัติ เวลาพิจารณาไปแล้ว พิจารณาอสุภะแล้วมันขยะแขยง พอขยะแขยง ก็เอาบริวาร ๘ ของตนไปจ้างให้ช่างกัลบก ช่างตัดผมเอามัดโกนเชือด เอาบริวารนั้นเป็นค่าจ้าง ฆ่าตัวตาย ฆ่าตัวตายเต็มเลย

สุดท้ายแล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกจากที่วิเวกมา ถามพระอานนท์ว่าทำไม พระมันร่อยหรอลงไปละ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่อยู่ พระไปจ้างช่างกัลบกเชือดคอตาย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตีเตียนนะ โมฆบุรุษ คนโง่เขลา คนเบาปัญญา

แต่ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอนาคตังสญาณ องค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้ารู้เหตุการณ์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ล่วงหน้าไปหมด ทำไมองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าปล่อยแบบนั้นให้เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นมา

เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นมา เขาบอกว่า พระพวกนั้นนะแต่เดิมอดีตชาตินะ...

เพราะในพระไตรปิฎกเหตุการณ์มันเยอะมาก อาจจะคลาดเคลื่อน ออกตัวไว้ก่อนเลย
แต่เขาว่า ในเหตุการณ์นั้นเหมือนกับพระพวกนั้นเขาเคยเป็นพวกประมง เขาไปทำ
เมื่อก่อนแถวโพธารามก็มี เขาทำเป็นขุมที่ดักปลา เอาไม้ข่มๆ ไว้เป็นกอลแล้วไปจับ ไปจับพร้อมกัน
ชุดนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าอดีตชาติเขาเคยทำอย่างนั้นๆ มา กรรมมันให้ผลไง

เวลากรรมมันให้ผลมันกรรมของเขามา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหลบหลีกไป
ก่อน เพราะให้เหตุการณ์นั้นมันเกิดขึ้น แล้วพอเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าก็บัญญัติต่อเนื่องมาว่า ฆ่าคนอื่นก็ดี ฆ่าตัวเองก็ดี ในปาราชิกไง การฆ่าคนอื่นตายเป็น
ปาราชิก การฆ่าตัวตายเป็นปาราชิก ห้ามทำทั้งสิ้น นี่พูดถึงว่า สิ่งนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าก็ห้ามๆ มาตลอด

**แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสรรเสริญ สรรเสริญการฆ่ากิเลส ถ้า
การฆ่ากิเลสตาย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสรรเสริญตรงนั้น**

ถ้าเราเกิดมาแล้วนะ เรามีความทุกข์ มีความวิกฤติในชีวิตของเรา ถ้าเรามีสติปัญญา
เราแก้ไขของเราไปได้ แล้วถ้าเรามีสติปัญญา เราทำความสงบของใจเข้ามาได้ แล้วเวลาเรา
พิจารณาไป การฆ่าที่ประเสริฐคือการฆ่ากิเลส

ที่นี้การฆ่ากิเลส การฆ่าคือการทำลายความเห็นแก่ตัว การเอาวัดเอาเปรียบ สิ่งนี้
ศาสนาสอน สอนตรงนี้ ศาสนาเวลาสอน สอนให้ทำลายกัน เอาวัดเอาเปรียบกัน สอนให้การ
ทำลายการเห็นแก่ตัว การทำลายต่างๆ อันนี้ศาสนาสรรเสริญ

แต่ถ้าการฆ่าตัวตาย การฆ่าตัวตายนะ มันเป็นบาปแน่นอน มันเป็นบาปอยู่แล้ว ที่นี้
การเป็นบาปอยู่แล้ว คำถามถามว่า “แต่ผมเห็นว่าเขาทำเพื่อให้คนอื่นรอดไป”

เขาทำเพื่อให้คนอื่นรอดไป การฆ่าตัวตายก็เหมือน ดุสิต เวลาในข่าวมีประจำว่าการฆ่า
ตัวตายๆ การฆ่าตัวตายคือการทำร้ายตัวเองโดยที่ไม่มีเหตุการณ์อะไรบังคับให้เขาทำ แต่

เขาทำด้วยความเครียดของเขา เขาทำด้วยอารมณ์โกรธของเขา เขาทำด้วยความน้อยเนื้อต่ำใจของเขา

ศาสนาสอน สอนตรงนี้ไง สอนคนทีน้อยเนื้อต่ำใจ คนที่จะทำลายตัวเอง ถ้าเขามีสติมีปัญญา ถ้าไม่มีสิ่งใดเป็นที่พึ่งของเขา ก็มีศาสนานี้แหละเป็นที่พึ่ง ก็มีศาสนาเป็นคนคอยเตือน คอยบอกว่าทำไม่ได้ ทำไม่ได้ นี่ศาสนาบอกทำไม่ได้ ทำไม่ได้ ไม่ให้ทำ ไม่ให้ทำ

ถ้าเราเป็นชาวพุทธ เรานับถือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระพุทธศาสนาสอนไม่ให้ทำ แต่เขาบอกว่า “การทำแบบนี้ผมเห็นว่าเขาทำเพื่อให้คนอื่นรอด”

ไอ้ทำเพื่อให้คนอื่นรอดมันก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง เพราะว่ามันอยู่ในวิกฤตಿಯอย่างนั้น ในสถานการณ์อย่างนั้น

การฆ่าตัวตาย การฆ่าตัวตาย หมายความว่า การทำร้ายตัวเอง การทำลายตัวเองให้สิ้นชีวิตไป การฆ่าตัวตาย แต่กรณีนี้มันอยู่ในวิกฤติ วิกฤตินั้นเขาบอกว่า วิกฤตินี้ เพราะว่าการฆ่าตัวตายเป็นบาป แสดงว่าเขาฆ่าตัวตาย เขาก็ต้องเป็นบาปด้วย

มันเป็นบาป เราถึงยกขึ้นมาถึงว่า ผู้ที่เสียสละ ทหาร ผู้ที่ออกรบ หน่วยกู้ภัย ผู้ที่แบบว่า หน่วยกู้ภัยต่างๆ เขาไปช่วยเหลือคนนะ เขาช่วยเหลือคนบางที่เขาต้องสละชีวิตนะ อันนั้นเป็นการฆ่าตัวตายหรือ

เขาปรารถนาดีกับคนอื่น เขาต้องการช่วยเหลือคนอื่น แต่มีการผิดพลาด มีการทำให้เกิดวิกฤติขึ้นมา เขาถึงกับเสียชีวิตไป อันนี้ถือว่าการฆ่าตัวตายหรือ

นี่ก็เหมือนกัน แต่ไอ้เริ่มต้นจากใจมันจับไปก่อน ไม่รู้ว่าใจที่ไหนจับไปแล้วก็โยนมัดให้ บังคับ คือว่าจะพูดว่าการฆ่าตัวตายโดยที่มีเหตุมีผลมันจะเป็นบาปอยู่หรือ

อยู่ที่คำถาม คำถามถามขึ้นมาเพื่อให้มีทางออกหรือไม่มีทางออก ฉะนั้น สิ่งที่ว่า การฆ่าตัวตาย การฆ่าตัวตาย หมายความว่า การเจ็บช้ำน้ำใจ การซึมเศร้าต่างๆ การฆ่าตัวตายเป็นบาปทั้งนั้น

แต่ถ้ามีการเสียสละเพื่อประโยชน์ นั้นพูดถึงไม่มีใครเขาอยากทำหรอก แต่กรณีอย่างนี้ มันเป็นไปได้ ถ้ามันเป็นไปได้

ฉะนั้นถึงบอกว่า การฆ่าตัวตายเป็นบาปในพระพุทธศาสนา ในศาสนาไหนก็เป็นบาปทั้งสิ้น แต่ถ้ามีเหตุ มีเหตุมีการกระทำอย่างนั้น มันก็เหมือนกับเริ่มต้น ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ มันต้องมีเหตุมีผลของมัน ถ้าเหตุผลสมบูรณ์ขึ้นมาก็สมบูรณ์ของมัน

ถ้าเหตุผลไม่สมบูรณ์ เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศีลขาด ศีลต่าง พรัอย ศีลเศร้าหมอง เวลาทำไปบางที่มันเศร้าหมองใช่ไหม มันไม่ถึงกับขาด แต่มันไม่สมควร มันเศร้าหมอง พระเราไม่ได้ตั้งใจทำ มันผิดพลาดไป มันเศร้าหมอง บางที่มันเศร้าหมอง สิ่งต่างๆ มันต่างพรัอย แต่ถ้าสมบูรณ์ ศีลขาด นี่ก็เหมือนกัน กรรมมันอยู่ที่เหตุที่ผล อยู่ที่การกระทำ

นี้จะบอกว่า สิ่งนี้ให้หลวงพ่อวินิจฉัย

เราก็วินิจฉัยว่า ถ้าเรามีโอกาสอย่างนั้น การทำเพื่อประโยชน์มันก็อยู่ที่ว่าอุทิศภาวะของคน จิตของคนสูงต่ำขนาดไหน ถ้าจิตของคนมันสูงส่ง มันทำเพื่อประโยชน์คนอื่นได้มากมาย ถ้าจิตของคนมันไม่สูงส่ง มันก็ทำเพื่อตัวเองก่อนๆ แล้วเพื่อตัวเอง เห็นไหม

ตอนนี้มันมีทั่วไป ถ้าบุคคลข้างเคียงของเราเป็นคนที่มีความดีมีปัญญาที่ดี เราจะมีความสุขมาก บุคคลข้างเคียงของเรา บ้านใกล้เรือนเคียง ถ้าเป็นมิจฉาทิฎฐิ มีความเห็นผิด มีความเห็นแก่ตัว ทุกข์มากนะ

บ้านใครก็แล้วแต่ อยู่บ้านติดกับใคร แล้วใครมีความเห็นแก่ตัว ทุกข์มาก แต่ถ้าเรามีแต่คนที่มีสัมมาทิฎฐิ มีคนดีงามอยู่ข้างๆ ใกล้บ้านเรา อันนั้นมีแต่ความสุข

ฉะนั้น ในศาสนาท่านบอกถึงการทำความร้ายสิ่งที่มีคุณค่าคือชีวิตของเรา ชีวิตของเรา เรายังทำลายได้ ทำไมเราทำลายคนอื่นไม่ได้ เราทำลายได้ทั้งสิ้น แต่ถ้าเราเห็นคนอื่นมีคุณค่า เราก็ย้อนกลับมาที่ว่าชีวิตเราก็มีคุณค่า แล้วถ้าชีวิตเรามีคุณค่า เราก็พยายามประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมาให้มีคุณธรรมของเราก่อน

ถ้าเรามีคุณธรรมมาแล้วนะ มันจะยกสถานะ ยกสติปัญญาแจ่มชัดมากเลย มันเข้าใจ มันเข้าใจเรื่องเหตุเรื่องผล เข้าใจมากมายเลย

แต่ถ้ากิเลสนะ อวิชชาความไม่รู้มันปิดหูปิดตานั้น มันก็ไม่เข้าใจ นี่ก็ไม่เข้าใจ พระพุทธเจ้า บัญญัติไว้อย่างนั้นแล้วเราก็ไม่เห็นด้วย เราไม่เห็นด้วยสักอย่างเลย

แต่พอจิตใจของเรามันสูงส่งขึ้น ยกวุฒิภาวะขึ้น อ้อหืม! ทำไมพระพุทธเจ้าสุดยอดขนาด นั้น ทำไมพระพุทธเจ้าสุดยอดขนาดนั้น

นี่พูดถึงว่า การฆ่าตัวตาย บาป แต่เหตุการณ์แบบนี้ให้วินิจฉัย วินิจฉัย เราก็จะบอกว่ามัน เป็นการเสียสละ แต่ภาษาเรานะ ถ้าคนมีสติปัญญาเขาแก้ไขได้ ที่เขาบอกว่า พอโยนมีดให้ เขา เขาก็ฆ่าตัวตายทันทีเลย แต่ถ้าคนที่มีมันฉลาดนะ พอโยนมีดให้ มันก็จับมีดนั้นที่มิมิใจก่อน เลย ไร่! เนาะ พอโยนมีดให้ พอจับมีดได้ก็พุ่งที่มิมิใจก่อน รอดทั้งคู่

นี่มันวิกฤติ คือว่าคำถาม เราถึงบอกคำถามมันแปลกใจ คือว่าคำถามเขียนมาตีกรอบ ให้ตอบแบบนี้ ตีกรอบให้ว่าการฆ่าตัวตายมันบาป แต่มันมีเหตุมีผลให้คนอื่นรอด มันบาปได้ อย่างไร มันเป็นการที่เราตั้งใจเองนะ

แต่ถ้าเราตั้งใจตอบกลับผู้ถามนะ ถ้าใจเรามันให้มิดมา บุคคลทั้งคู่นั้นเขาก็เอามีดนั้น ที่มิมิใจตายก่อน รอดทั้งคู่เลย มันก็ไม่มี การฆ่าตัวตาย เป็นการฆ่าใจ ได้รางวัลด้วย เป็นบุคคล ดีเด่นแห่งปี

นี่มันอยู่ที่เจตย์ใจ เจตย์ตั้งมาให้คนตอบมีทางออกอย่างไร แต่ถ้าเจตย์มันตั้งมาอย่างนี้ เราก็ตอบว่า การฆ่าตัวตายเป็นบาปแน่นอน แต่ถ้าการฆ่าการเห็นแก่ตัว การฆ่ากิเลส การฆ่า การเอาวัดเอาเปรียบคนอื่น อันนี้พระพุทธเจ้ายกย่อง

นี่พูดถึงว่าสิ่งที่ให้หลวงพ่อฟิจารณา ถ้าพิจารณา มันก็อยู่ที่เหตุการณ์ อยู่ที่เหตุปัจจัย จบ

ถาม : เรื่อง “อาการที่จิตแสดงออกสะท้อนความหมายอย่างไรถึงการปฏิบัติ”

กราบนมัสการหลวงพ่อกับ ผมนขอเล่าถวายเป็นข้อๆ ดังนี้

๑. ตั้งแต่เด็กมา (ตอนนี้ผมอายุ ๖๑ ปีแล้วครับ) มักมีอาการตอนตื่นมาพบว่าไม่มีกาย แต่มีความคิด ความรู้สึกตัว ความกลัว ความจำยังมีอยู่ครับ มีแต่ความรู้สึกว่าเป็นรูปกาย พอพยายามจะบิดตัว มันจะดีดกลับมาอยู่ท่าเดิมที่นอนอยู่เสมอ และไม่สามารรับรู้เรื่องภายนอกได้ ต้องรอเวลาหนึ่งหรือสองนาที่จึงจะเริ่มคลายออกมารับรู้กายภายนอก

บางครั้งมีอาการก่อนจะหลับ แต่ก็ได้แต่นึกว่าจิตเรายังไม่หลับ แต่ทำไมกายหลับไปแล้ว คือไม่สามารถติดต่อกับกายได้ครับ (กายหายไปครับ)

๒. ประมาณปี ๒๕๔๐ ผมเริ่มสนใจปฏิบัติธรรม ส่วนใหญ่นั่งสมาธิ เดินจงกรม เมื่อปี ๒๕๕๘ อาการเหมือนข้อที่ ๑. ยังอยู่ แต่อาการใหม่เพิ่มขึ้นมาอีก คือมีความรู้สึกว่ามีพลังงานบีบอัดแน่นเข้ามาจากทุกด้านแล้วกระจายออก เป็นอยู่ ๓ ะลอกแล้วคลายออก รู้กายภายนอก บางครั้งพลังนี้ดีทำให้มีความรู้สึกว่างหลุดออกไปนอกร่างครับ

๓. ในปี ๒๕๖๐ หลังนั่งสมาธิเสร็จ พอล้มตัวลงนอน ผมยังไม่ทันหลับ จิตก็หลุดออกจาก กายนี้ มีพลังงานมาก มีอาการพาเราพุ่งไปเหมือนนั่งเครื่องบินอย่างแรง นานถึง ๔-๕ นาที แล้วจึงคลายตัวออกจากร่าง ในเดือนนี้เป็นอยู่ ๓ ครั้งครับ

เหล่านี้เป็นอาการแปลกๆ ที่ผมไม่มีภูมิปัญญาจะเข้าใจได้ครับ ตามเพื่อนๆ ก็ไม่มีใครเคยเป็นครับ จึงขอความอนุเคราะห์จากหลวงพ่ช่วยอธิบายด้วยครับ และถ้าเป็นสิ่งที่ไม่ดี จำเป็นต้องแก้ไขอย่างไรต่อไปครับ

ตอบ : เป็นสิ่งที่มันเป็นจิตคือจิตคะนอง

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เวลาหลวงตาท่านพูดไป เวลาภาวนาเป็นเรื่องปกติๆ เวลาเป็นเรื่องปกติ เรายังภาวนากันเกือบเป็นเกือบตาย การภาวนา การภาวนาเพื่อความเป็นปกติของใจ ทำจิตให้มันสงบเข้ามา ถ้าจิตสงบเข้ามาแล้ว สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี คำว่า “สุขอื่นใด

เท่ากับจิตสงบไม่มี” จิตมันพักมันผ่อน จิตมันพักผ่อนในตัวมันเองนะ มันมีความสุขในตัวมันเอง อยู่แล้วถ้าจิตสงบๆ

แต่เวลาที่เรากำหนดนี่จิตมันไม่สงบ มันเป็นอาการ เราจะบอกว่าเป็นอาการ อาการว่างๆ ว่างๆ เป็นอาการ มันรับรู้ความว่าง เวลาจิตมันคิด เวลาจิตเราคิดไปเรื่อยแปดพันเก้ามันฟังชาน เวลามันคิดเรื่องว่างๆ เราก็คิดว่าเป็นสมาธิ มันก็ว่างๆ แต่มันคิดอยู่ มันทำงานอยู่ มันไม่เป็นอิสระ มันถึงไม่มีรสของความสงบ รสของสมาธิธรรมๆ

รสของสมาธิธรรม เวลาคนทำความสงบ ทำความสงบ จิตมันสงบเข้ามานะ พอเป็นสมาธินะ ใ้โฮ! มีความสุขมาก แล้วก็ติด อยากได้อย่างนั้น อยากได้อย่างนั้นอีกมันก็ไม่ได้ ความสุขนี้ทำได้ยาก แล้วการรักษา รักษาไว้ได้ยาก แต่ก็ต้องทำให้มันถูกต้องตั้งงามขึ้นมา

แต่โดยส่วนใหญ่ โดยส่วนใหญ่ที่ทำๆ กันมานี้อารมณ์ว่าง

คำว่า “อารมณ์ว่าง” กับ “ความว่าง” คนละเรื่องกันนะ อารมณ์ว่าง เหมือนอารมณ์ว่าง เพราะธรรมชาติของจิตมันต้องคิดของมัน มันเป็นอิสระไม่ได้ พอมันคิดอารมณ์ว่าง มันก็เหมือนกับความคิดนี้แหละ แต่ความคิดมันมีรสชาติใช้ใหม่ อารมณ์ว่างมันก็เป็นอารมณ์อีก อารมณ์หนึ่งไง มันถึงไม่ได้สงบจริงๆ ใจ ถ้าไม่สงบจริงๆ ก็อีกเรื่องหนึ่งนะ เอ๊ะ! ว่างๆ ว่างๆ มันทำได้แค่นั้นมันก็เป็นแค่นั้น

เพราะเวลามันฟังมันชาน มันทุกข์ เวลามันคิดฟังชาน เวลามันแบกรับภาระมันฟังชาน มาก ถ้ามันคิดอารมณ์ว่างได้มันก็เป็นการปล่อยวางระดับหนึ่ง **แต่มันไม่เป็นอิสระโดยความเป็นจริง**

ถ้าเป็นอิสระโดยความเป็นจริงมันไม่ใช่อารมณ์ว่าง

อ้อๆๆ ไม่ต้องพูด ถ้าพูดนั้นอารมณ์ทั้งนั้นนะ นี่ไง นี่พูดถึงว่าทำสมาธินะ ถ้ามันสงบนะ

แต่ถ้าไม่สงบ โดยปกติการทำสมาธิเรื่องหนึ่ง แล้วเวลาโดยปกติเราก็ทำสมาธิได้แสน ยากอยู่แล้ว แต่คนจิตที่มันคือจิตที่มันคะนอง ในประวัติหลวงปู่มั่นนะ เวลาหลวงปู่มั่นท่านบอก

เวลามีแขกมา เขาเชิญขึ้นบ้าน บ้านยกสูงไง มันก็กระโดดขึ้นไปหลังคา บอกลงมา ลงมามันก็ลงไปใต้ถุนนะ มันไม่เข้าบ้านนะ จิตคือจิตคะนอง แล้วใครรู้ ใครจะสอน

ถ้ามันไม่เป็นๆ “สมาธิก็เป็นสมาธิ ทำว่างๆ ว่างๆ” แล้วถ้าพูดถึงมันก็บอกว่ามันจะติดนิมิต มันจะรื้อยแปด

ไม่หรอก จิตมันก็เป็นจิตทุกๆ ดวง ถ้าจิตอย่างนี้จะไปภาวนารูปแบบใดมันก็เป็นแบบนี้ มันไม่ใช่อยู่ที่พุทโธๆ

เขาบอกว่า พุทโธเป็นสมณะ พุทโธไปแล้วมันจะติดนุ่นติดนี้ รื้อยแปด

ถ้ามันย้อนกลับมา นี่ไง “ที่ว่าทำไมจิตของผมเป็นแบบนี้ จิตเป็นอย่างไร”

หลวงตาท่านบอกว่า จิตของคนที่มีมันคือมันคะนองมีอยู่ & เปอร์เซ็นต์ในบรรดาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ใน ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์มันจะมีอยู่ & เปอร์เซ็นต์ที่เป็นแบบนี้ ถ้าเป็นแบบนี้บ้างขึ้นมา ถ้ามีครูบาอาจารย์เขาจะแก้ไขของเขา ถ้าแก้ไขของเขา

ที่นี้เวลาจิตมันคือจิตมันคะนอง มันเข้าสู่คำถาม คำถามที่ ๑. ตั้งแต่เด็กๆ มา ตอนนี้อายุ ๖๑ ตั้งแต่เด็กๆ มามันรู้สึกกายหาย ตัวหาย มันมีอะไรวูบๆ วาบๆ

ถ้าคนตั้งแต่เด็ก บางทีเด็กมันจะมีความรู้สึกอย่างนี้ไง เด็กบางทีมันจะเห็นอะไรแปลกๆ อย่างเช่นนิยายว่าเด็กบางคนมันจะเห็นผีมาตั้งแต่เด็กๆ เลย เด็กบางคนมันจะมีอะไรฝังใจมาตั้งแต่เด็กๆ เลย แต่เด็กโดยส่วนใหญ่บางคนมันก็ไม่รู้ไม่เห็นอะไรเลย มันก็เป็นของมันใช้ใหม่ นี่เราจะบอกว่า นี่เป็นเรื่องเวรเรื่องกรรมก่อนนะ

มันยังมีอีกประเด็นหนึ่ง ประเด็นหนึ่งคือผิดปกติทางจิต ถ้าผิดปกติทางจิตคือจิตมันบกพร่อง อย่างเช่นกรมสุขภาพจิต ๓๐ เปอร์เซ็นต์ของประชากรไทยเป็นโรคซึมเศร้า ๘ เปอร์เซ็นต์ที่ไม่แสดงอาการ นี่ไง เวลาถ้าจิตเป็นปกติ จิตผิดปกติมันก็แสดงอาการอีกอย่างหนึ่ง

ถ้าจิตคือจิตคะนองมันจะเป็นต่อเมื่อมันภาวนา ภาวนาแล้วมันจะมีอาการของมันอีกอย่างหนึ่ง นี่เวลาครูบาอาจารย์ท่านสอน ท่านจะแก้เป็นบุคคลๆ ไปไง

ที่นี่เขาบอกว่า ตั้งแต่เด็กเขามีความรู้สึกว่ากายมันหายไป รับรู้กายไม่ได้

แต่ยังดีอยู่นะ กายมันหายไปเพราะมันเป็นโดยข้อเท็จจริงใช่ไหม อย่างเช่นเวลาเรา ร้อน เราก็อาบน้ำ เวลาเราอยู่ในที่แจ้ง เวลาร้อน เราก็เข้าสู่ที่ร่ม มันมีสติสัมปชัญญะว่าเราอยู่ที่ ไหน เกิดอาการอย่างไร เราไม่รู้ ไม่ใช่เราอยู่ที่ไหนก็ไม่รู้ ไม่รู้อะไรเลย... โถ้ย! ปวดหัว

แต่ที่เขารู้ของเขา เขารู้ของเขา หมายความว่า เขาบอก ตอนเป็นเด็กเวลากายหายก็รู้ว่า กายหายไปประมาณ ๒ นาที ๓ นาที ถ้ามันกลับมา

แสดงว่าสติมันดีไง แสดงว่าสติเราใช้ได้ เรายังมีสติสัมปชัญญะอยู่ แต่ถ้าบางคนถ้ามัน หลุดมันไปเลย มันเป็นเรื่องหนึ่ง ฉะนั้น สิ่งที่ว่าถ้ามันเป็นแบบนี้ นี่พูดถึงข้อที่ ๑.

แล้วพอข้อที่ ๑. มันเป็นแบบนี้ มันเป็นสมบัติของจิตแต่ละดวง ทำไมเด็กบางคนคิดแต่ ดีๆ ตลอดทั้งชีวิต ทำไมเด็กบางคนมันคิดต่อต้านมาตลอดชีวิต

นี่ไง มันอยู่ที่เวรกรรม เวรกรรมคืออุมิภาวะของจิต อุมิภาวะ จริตนิสัยมันเป็นมาแบบนี้ ถ้าเป็นมาแบบนี้ นี่พูดถึงจริตนิสัยนะ

เวลาคนจะมาภาวนา ภาวนาทั้งนั้นนะ ก่อนที่ภาวนา ภาวนาก็เพื่อมาจัดระบบ ความคิด จัดระเบียบจิตของเราให้เป็นปกติ ทำให้มันหยุดคิดเป็นสัมมาสมาธิ แล้วถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนามันจะใช้ปัญญาของมันไป

นี่ข้อที่ ๑. ใช่ไหม บอกว่า ทำไมตั้งแต่ตอนเด็กมันเป็นแบบนี้

๒. ในปี ๒๕๔๐ เขาเริ่มมาหัดนั่งสมาธิ พอนั่งสมาธิขึ้นมาแล้วมันเกิดอาการมากขึ้น ที่นี้มันอัดใจ นี่อารมณ์อัด เพราะตอนก่อนหน้านั้นมา ก่อนปี ๒๕๔๐ เขาบอกเขามีอาการแบบนี้ๆ

นี่มันคือเวรคือกรรม นี่คือจริตนิสัย การแสดงออกโดยธรรมชาติ พลังงานมันแสดงออก ของมันอย่างนี้โดยเวรโดยกรรมของสัตว์

แต่พอเริ่ม ๒๕๔๐ มาเริ่มภาวนา มันเกิดอาการบีบอัด อัดแน่นเข้ามา อัดแน่นเข้ามา

เหมือนคนจะเป็นสมาธิเวลาจิตมันจะลง วูบ ตกใจ หลุดหมด เวลามันตกจากที่สูง เวลา มันจะวูบลง ถอนหมดนะ ทั้งๆ ที่อยากได้สมาธินะ เวลาจะเป็น กลัวมันอีก

ถ้ากลัวมันแล้ว พอกแล้ว มันก็เหมือนแผลเป็น พอมีแผลเป็น แผลเป็นมันจะฝังกับเรา แผลใจ ใจไปรู้ไปเห็นอะไรแล้วมันจะตกใจ มันจะกลัว มันจะกลัว ต่อไปพอเจออย่างนั้นมันจะ กลัวของมัน ก็ต้องค่อยๆ แก่ ค่อยๆ ให้มันเป็นของมันไป

ฉะนั้น เวลาภาวนาแล้วมันก็มีอาการที่มันบีบอัด มันมีอาการบีบอัดจากภายนอก แล้ว สุดท้ายแล้วมันก็เหมือนมีอาการหลุดออกไป

คำว่า “หลุดออกไป” มีพระเป็นกันมาก เวลาคนภาวนาไปนี่นะ มันจะเหมือนกับนั่งสมาธิ ไป มีมากนะ พอนั่งสมาธิไป แล้วพอจิตสงบแล้วเห็นวิญญูณลุกขึ้นมาจากร่างกาย เดินออกไป ข้างนอก แล้วมองกลับมาที่กายของตน หรือเวลาเดินออกไป

ไอ้กรณีนี้ เวลาออกไป สิ่งนี้มันไม่ใช่เป็นอริยสัจ มันเป็นที่ว่าด้วยกำลังของจิต ด้วยจิต นิสัย

แล้วเวลาบางที่มันหลุดออกไป มีพระหลายองค์บอกว่า พอนั่งสมาธิแล้วเหมือนจิตของเขา ออกจากร่างไป แล้วไปรับรู้เรื่องราวรอบแปด แล้วเขามาเล่าให้เราฟัง

เราบอก ผิด ผิดหมด เพราะอะไร เพราะจิตหลุดออกไป คำว่า “จิตหลุดออกไป” มันก็เข้ากับพวกอภิญาไสโหม พวกอภิญา อย่างเช่นทางทิเบตเวลาเขาจะถอดจิต เวลาพระเขาจะให้ จิตออกไป เขาจะออกทางท้ายทอย เรื่องอย่างนี้มันทำได้ทั้งนั้นนะ ไนไสยศาสตร์ก็ทำได้ ในการ ผีกหัดก็ทำได้

ที่นี้พ่อกำว่า “ทำได้” มันไม่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเลยไสโหม พระพุทธศาสนาสอน ถึงศีล สมาธิ ปัญญา

พระพุทธศาสนาสอนถึงศีล สมาธิ ปัญญา พระพุทธศาสนาสอนสมาธิ คือจิตตั้งมั่น จิต ที่รู้ตัวของตัวเอง

แล้วจิตที่มันหลุดออกไปนะ ภาษาเรานะ มึงหลุดออกมา มึงไม่รู้หรือว่ามึงหลุดออกมา
ทำไม อ้าว! ลองถามจิตสิ มึงหลุดออกมาทำไม

ก็กูไม่รู้ กูหลุดออกมา ออกมากูเก่งไง กูไปรู้นู่นรู้นี้ กูเก่ง หลงทั้งนั้นนะ ผิดทั้งนั้นนะ

แล้วมีพระมาหาเราหลายองค์ บอกว่า จิตเขาออกไป

เราบอก ไม่ใช่ ทำไม่ได้ ให้บังคับพุทโธๆ ไว้ อย่าให้มันออก

เขาไม่เชื่อ เขาไม่เชื่อเพราะอะไร เพราะเขาเคยทำใช่ไหม เขาเคยหลุดออกไป คือปล่อย
ธรรมชาติมันก็เป็นแบบนั้น แล้วพอจะมาบังคับมันเป็นงานใหญ่งานหนัก เขาไม่ทำ เขาก็ปล่อยอยู่
อย่างนั้นนะ สุดท้าย ๓ องค์ สึกไปหมดแล้ว สึกไปหมดแล้ว

จิตหลุดออกไปๆ นี่ไม่ใช่ จิตหลุดออกไปๆ มันเป็นจิตนิสัย จิตที่มันเคยเป็น

นี่เขาบอกว่า ถึงเวลาแล้วเห็นว่ามันจะหลุดออกไปจากกายนี้เลย ที่แรกก็ไม่รับรู้เรื่องจิต จิต
ส่วนจิต กายส่วนกาย ไม่รับรู้กัน เวลาไม่ได้ภาวนา พอภาวนาเกิดแรงบีบอัด เกิดจิตหลุดออกไป

ไม่ใช่ทั้งนั้นเลย นี่จิตคือจิตคนอง

เราก็ต้องพุทโธของเราไว้ พุทโธของเราไว้ รักษาของเราไว้ ถ้ารักษา เราไม่ให้ออก ให้
รู้ อยู่ภายใน ถ้ารู้ อยู่ภายใน เวลาจิตมันสงบแล้วให้จิตมันสงบ พอจิตสงบมันจะมีความสุข มี
ความสุขของมัน

แล้วพอมีความสุขของมัน เวลามันออกรับรู้สิ่งใด มันออกรับรู้อะไร มันออก
รับรู้ ออกรับรู้ นะ มันจะเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง ถ้าจิต
สงบแล้วเห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง แล้วฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญามันจะก้าว
เดินตรงนี้

เวลาคนที่ปฏิบัติ ปฏิบัติเริ่มต้นตรงนี้ สมถกรรมฐานยกขึ้นสู่วิปัสสนา ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนา
ไม่ได้ ตรงนี้สำคัญมาก ส่วนใหญ่แล้วยกขึ้นวิปัสสนาไม่ได้ มันเป็นวิปัสสนูปกิเลส เขาให้วิปัสสนา
ไม่ใช่วิปัสสนู

วิปัสสนาคือรู้แจ้งเห็นจริงตามความเป็นจริง

แล้วพิจารณาฝึกหัดใช้ปัญญาของตน แยกแยะให้เป็นวิปัสสนาการู้แจ้ง รู้แจ้งใน สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สิ้นพตปรามาส ในกามราคะ ปฏิฆะ ให้รู้แจ้งในกิเลสตัดทอนความทะยาน ออยาก ไม่ใช่วิปัสสนู

วิปัสสนูปกิเลส สว่าง สงบ ผ่องใส อุปกิเลส ๑๐ วิปัสสนูปกิเลส

เวลาจิตมันตั้งมั่นแล้วถ้ามันเป็นวิปัสสนา เป็นเรื่องหนึ่งนะ เป็นวิปัสสนูเป็นอีกอย่าง หนึ่งนะ วิปัสสนาคือกิเลสมันชักนำไปนะ แล้วมันหลงทางมันไปนะ

นี่พูดถึงว่า มันเป็นอริยสัจหรือมันไม่เป็นอริยสัจ

นี่พูดถึงที่ว่า จิตมันหลุด

แหม! จิตหลุดแล้ว ใ้อโฮ! เก่งมากเลย สึกหมดแล้ว ใ้อเก่งๆ เห็นสึกไปหมดแล้ว เพราะว่าเวลามันสำคัญตน ผู้วิเศษไง ผู้วิเศษถ้ารู้มันรู้ขึ้นขึ้นมาจะสำคัญตนว่าเป็นผู้วิเศษ เป็นผู้ที่ มีสติปัญญาเหนือคนอื่น คนอื่นจะรู้ได้ไม่เหมือนเรา

แล้วมันก็จะเข้าไปละครที่วีเขียน ละครที่วีเขาแต่งมา เขาแต่งมานะ แล้วเขาเขียนไป แล้ว เอ็งจะไปตามเขา เอ็งไม่รู้อะไรจริงเลยใช่ไหม เอ็งไม่มีความจริงในใจเอ็งเลยใช่ไหม

นี่พูดถึงข้อที่ ๒. ไง

นี่พูดถึงว่า ถ้ามันบิบบัดเข้ามาแล้วจิตจะหลุดนะ พุทโธๆ ไว้ ถ้าฝึกหัดภาวนา นะ พุทโธไว้ อานาปานสติไว้ รังได้ ลองตั้งสติดีๆ สิ ถ้าจะรังนะ ตั้งสติไว้ ความรู้สึก ถ้า ความรู้สึก สติมันพร้อม มันออกไม่ได้หรอก

แต่ส่วนใหญ่แล้วมันไม่รังไว้ไง มันถลากับเขาไป เวลาพุทโธๆ แล้วพอจิตมีอาการแบบ นั้น “อู้ฮู! กำลังจะรู้แจ้ง” มันถลากับเขาแล้วไปหมดเลย แล้วพอไปเจออาจารย์นะ ผิด ถ้าผิด ถ้า มันเป็นไปได้จริง

๓. เวลานั่งสมาธิแล้ว สิ่งที่ว่าเขานั่งสมาธิเสร็จ ลืมตัวลงนอนแล้วยังไม่ทันหลับ จิตมันก็ ถอดออกจากร่างกาย มีพลังมาก มีอาการพาเราพุ่งเหมือนเครื่องบินเลย

อาการพุ่งๆ ส่งออก

ทำไมว่า ภายนอก ภายใน

คำว่า “ภายนอก” จิตมันออกสัมผัส มันรู้ต่างๆ นี่ภายนอก เราก็ต้องรู้เรื่องภายนอกแล้ว วางไว้ อย่างเช่นพวกเราจะไม่สงสัยเรื่องสิ่งสภาวะภายนอกเลยเพราะเรารู้เราเห็น แล้วภายใน ละ รับรู้แล้วมีความสุขหรือความทุกข์ละ

เวลาเขาบอก “ภายนอก ภายใน”

ภายนอกเป็นอย่างไร ภายนอก อายตนะมันสัมผัส มันกระทบ มันรับรู้ นี่ภายนอก ภายใน ภายในมันกระทบเหมือนกัน กระทบ รับรู้ไง แล้วมันรู้จริงเห็นจริงหรือไม่

ที่นี้เราบอกว่า เวลาจิตมันมีกำลังมันพุ่งออกไปอย่างนี้

จิตคือจิตคะนองผิดทั้งนั้น คำว่า “ผิดทั้งนั้น” แต่ว่าเวลามันปฏิบัตินะ สมมุติว่าผู้ถามเริ่ม ปฏิบัติใหม่ แล้วพอปฏิบัติใหม่ พอจิตเขามีกำลังแล้ว มันมีกำลังอย่างนี้ ถ้าถามว่าถูกไหม เราจะ บอกว่าถูก

ถูก หมายความว่า ให้ฝึกหัด ให้ฝึกหัด ให้มีตุ๊กตา ให้มีข้อเท็จจริงในใจขึ้นมา แต่เวลา ตุ๊กตาแล้ว เราก็จะมาแก้ไขให้มันถูกต้อง อย่างนี้ผิดแล้ว ผิดคือว่ามันต้องเจริญดีขึ้นไปกว่านี้

เวลาคนมาถามปัญหา “ถูกไหม”

“ถูกๆ”

คำว่า “ถูก” ถ้าไม่ถูก จะมีคำถามหรือ คำถามคือมันมีเหตุมีผลขึ้นมาให้ถาม แต่ถ้ายังทำ อยู่อย่างนี้มันก็ได้แค่นี้ แล้วได้แค่นี้แล้วมันจะเสื่อมไปด้วย

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่ว่าพอจิต ข้อที่ ๒. จิตมันอัดแน่นเข้ามา เวลาข้อที่ ๓. ขึ้นมา เวลาลืมตัว ลงนอนแล้วจิตมันพุ่งออกไป หลุดออกไป

ถ้ารู้ไว้ เพราะมันรู้ไว้ตั้งแต่ข้อที่ ๒. ข้อที่ ๓. มันจะเห็นโทษแล้ว อ้อ! แบบนี้คือการ
ส่งออก แล้วส่งออกไปแล้ว ส่งออกนะ ผลของส่งออกเป็นทุกขนะ ผลของส่งออกไม่ใช่ความสุขนะ

ผลของความสุขคือรู้แจ้งภายใน

ถ้ามันส่งออก คือว่ากำลังมันเป็นแบบนี้ จริตนิสัยเป็นแบบนี้ เราเห็นว่าผิด พอเรารู้ว่าผิด
แล้วเราก็เริ่มบังคับได้ไง บังคับโดยการตั้งสติ พุทฺโธ วั หรืออานาปานสติไว้ ถ้าสติสมบูรณ์ปั้
มันเป็นอิสระของมันขึ้นมา

แล้วเวลาคำว่า “มันพุ่งออกไป” เห็นไหม แต่ถ้าเรามีสติ เราให้เห็นกายละ เหมือน
เครื่องบินที่มันพุ่งออกไป อยู่ที่คนขับเครื่องบิน คนขับเครื่องบินจะพาเครื่องบินนั้นไปที่ไหน มี
สติสัมปชัญญะ จิตสงบแล้ว สติสัมปชัญญะโดยเจตนาของเราจะพาจิตของเราไปในทางไหน

ไปทางเห็นสติปัฏฐาน ๔ ไปทางเห็นกิเลส กับปล่อยให้มันพุ่งไปเลย แล้วพอมันหมด
กำลังก็ถลากลับมาเลย แล้วก็มาหอบแฮกๆ อยู่เนี่ย เสื่อมหมดเลย ไม่เห็นได้อะไรเลย มันก็อยู่ที่
สติสัมปชัญญะเราจะพาไปไหน ถ้าเราพาได้ เราก็ทำของเราได้

ถ้าพูดถึงถ้าจิตมันพุ่งออกไปเลยอย่างนี้ พุ่งออกไป

ภาษาเรานะ พุ่งออกไปแล้วก็แล้วกันไป นี่คือประสบการณ แต่ถ้าเราไม่มี
สติสัมปชัญญะควบคุมดูแล ถ้าเป็นอย่างนี้อีกมันก็พุ่งไปอีก ก็พุ่งไปเรื่อยๆ พุ่งไปจนกว่าไม่รู้ว่
อะไรเป็นอะไรเลย พุ่งไปจน “เฮ้อ! ปฏิบัติแล้วไม่เห็นได้อะไรเลย” พุ่งจนเสื่อม พุ่งจนไม่มีสมบัติ
สิ่งใดติดค้างในใจ

แต่ถ้ามีสติสัมปชัญญะควบคุมดูแลรักษา แล้วเราดูแลของเรา แล้วถ้าจิตมันสงบแล้วนะ
ถ้าเราเป็นคนขับเครื่องบิน เราจะพาจิตเราไปเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง แล้วพา
เครื่องบินนั้น ผู้โดยสารได้ค่าระวาง ได้ค่าสัมภาระ ได้เงินได้ทอง ได้ผลประโยชน์ ได้สติ ได้
ปัญญา ได้การรู้แจ้งในการฆ่ากิเลสไป

รู้แจ้งในการฆ่ากิเลส รู้แจ้งในการฆ่าความเห็นแก่ตัว รู้แจ้งในการทำร้ายตนเอง แล้วเรา
ได้ผลประโยชน์มาจากประสบการณ์ จากมรรคจากผล จากการวิปัสสนา จากการค้นคว้า มันเป็น
ประโยชน์กับเราไหม

นี่พูดถึงว่า “อาการที่แปลกๆ แบบนี้ ผมไม่มีภูมิปัญญาที่จะเข้าใจได้ ถ้ามึงเพื่อนๆ ก็ไม่มี
ใครเป็นครับ จึงขอความอนุเคราะห์จากหลวงพ่อบิณฑาด้วยครับ ถ้ามีสิ่งใดเป็นสิ่งที่ไม่ดี จำเป็น
จะต้องแก้ไข จะทำอย่างไรครับ กราบขอบพระคุณ”

ตั้งสติไว้ รักษาไว้ รักษาไว้คือว่า ศีล สมาธิ ปัญญา ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ อัตตกิลม
ถานุโยค กามสุขัลลิกถานุโยค มัชฌิมาปฏิปทา คือ ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ ระวังชอบ
ความชอบธรรมคือมรรค ๘

มรรค ๘ คือทางสายกลาง คือศีล สมาธิ ปัญญาในพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอน
เรื่องมรรค ๘ เรื่องการชำระล้างกิเลส ชำระความเห็นแก่ตัว ความเห็นผิด ความเข้าใจผิดให้
ถูกต้องดีงาม นี่คือมรรค ๘

แล้วฝึกหัดแก้ไขแบบนี้ เพราะได้อธิบายมาแล้ว เอวัง